

СЫБАЙЛАС ЖЕМҚОРЛЫҚҚА ҚАРСЫ ІС-ҚИМЫЛ ЖӨНІНДЕГІ ЖАДНАМА

«Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы» Қазақстан Республикасы Заңының 22-бабына сәйкес, сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылды өз құзыреті шегінде барлық мемлекеттік органдар, ұйымдар, квазимемлекеттік сектор субъектілері мен лауазымды адамдар жүргізуге міндетті.

Егер Сізге пара ұсынма немесе Сізден пара талап етсе!

Парақорлық анағұрлым сипатты, қауіпті және сыбайлас жемқорлықтың кең таралған көрінісі болып табылады.

Қазақстан Республикасының Қылмыстық кодексіпарамен байланысты қылмыстың үш түрін қарастырады:

- **пара алу** (366-б.);
- **пара беру** (367-б.);
- **парақорлыққаделдал болу** (368-б.).

Егер пара туралы сөз болса, бұл дегеніміз пара беретін (пара алушы) және оны беретін (пара беруші) бар екендігін көрсетеді.

Парада делдал болуда мүмкін.

Пара алу – ең қауіпті лауазымдық қылмыстың бірі, егер мұндай әрекеттер (әрекетсіздік) осы адамның қызметтік өкілеттіктеріне кіретін болса не ол лауазымдық жағдайына байланысты осындай әрекеттерге (әрекетсіздікке) ықпал жасайтын, тұлғалар тобымен немесе бопсалаумен жасалады.

Пара беру – уәкілеттік берілген адамға не оған теңестірілген адамға немесе жауапты мемлекеттік лауазымды атқаратын адамға не лауазымды адамға, жеке өзіне немесе делдал арқылы бағытталған қылмыс.

Парақорлыққа делдал болу –пара алушыға және пара берушіге олардың арасындағы пара алу және беру туралы келісімге қол жеткізуге немесе оны іске асыруға ықпал ету.

ПАРА АЛУДЫ ҰСЫНУ НЕМЕСЕ ҚОРҚЫТЫП АЛУ ФАКТІСІ ЖАСАЛҒАННАН KEЙІН СІЗГЕ БІРДЕН ҚАНДАЙ ӘРЕКЕТ ЖАСАҒАН ДҰРЫС?

1. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы уәкілетті органға осы факт туралы хабарлау.
2. Жергілікті билік органдары өкілдері (әкімшілік аппараты), құқық қорғау және арнайы орган және мемлекеттік мекемелер тарапынан пара ұсыну немесе қорқытып алу жағдайларында, Сіз тікелей құқық қорғау қызметкерлеріне, немесе мемлекеттік мекемелердің немесе осы органдардың сыбайлас жемқорлыққа қарсы әрекет ету мәселелері жөніндегі қызметтік қауіпсіздік бөлімшелеріне олардың қызметкерлеріне қатысты арыздану.
3. Сіз жүгінген құқық қорғау органы басшысының қабылдауына Сізге ұсынылған пара алу немесе оны қорқытып алу туралы хабарламамен бару.
4. Сізге пара алу немесе оны қорқытып алу бойынша ұсыныс беру фактісі туралы төмендегілерді нақты көрсетіп өтініш жазу: лауазымдық тұлғалардан кім (тегі, аты, әкесінің аты, лауазымы, мекемесі) Сізге пара алуды немесе оны қорқытып алуды ұсынады; ұсынылатын немесе қорқытып алынатын пара алудың сомасы мен сипаты қандай;

Сізге нақты қандай әрекеттер (немесе әрекетсіздіктер) үшін пара алуды немесе оны қорқытып алуды ұсынады;

- қай уақытта, қай жерде және қандай үлгіде тікелей пара беру керек;
- бұдан әрі құқық қорғау органдарының нұсқауларына сәйкес әрекет ету;
- белгіленген тәртіпте жолдау.

БҰНЫ БІЛУ МАҢЫЗДЫ!

1. Қылмыс туралы ауызша хабарламалар мен жазбаша өтініштер тәулік бойы құқық қорғау органдарында қылмыс жасау жеріне және уақытына тәуелді емес қабылданады.
2. Сіз хабарламаны қабылдаған қызметкер және оның қолы, тіркеу нөмірі, құқық қорғау органының атауы, мекенжайы және телефоны, хабарламаны қабылдау күні туралы мәлімет көрсетілетін талон-хабарламаны немесе құқық қорғау органында оны тіркеу туралы белгісі бар өз өтінішіңіздің көшірмесін алуға құқылысыз.
3. Сізден алынған хабарлама (өтініш) құқық қорғау органында шұғыл тіркелуі тиіс және Қазақстан Республикасының заңнама талаптарына сәйкес процессуалдық әрекеттерді жүзеге асыру үшін жоғары басшыға жеткізіледі.
4. Сіздің өтінішіңізді орындаумен айналысу тапсырылған құқық қорғау органында Сіз қабылданатын шаралардың сипатын анықтауға және Сіздің құқығыңыз бен заңды мүдделеріңізге қатысты мәселелер бойынша аса толық ақпарат алу үшін тиісті бөлімшенің басшысын Сізді қабылдауды талап етуге құқылысыз.
5. Пара беру туралы Сіздің хабарламаңызды (өтінішіңізді) қабылдаудан бас тартқан жағдайда Сіз жоғарғы инстанциялардың заңсыз әрекеттеріне шағымдануға, сонымен қатар құқық қорғау органдарының қызметін прокурорлық қадағалауды жүзеге асыратын жоғарғы органына құқық қорғау қызметкерлерінің заңсыз әрекеттеріне шағым беруге құқылысыз.

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы бойынша азаматтарды консультациялық тегін қолдау және сыбайлас жемқорлыққа қарсы құқық бұзушылық туралы телефондық хабарламаны қабылдау – 1424.

